

Barn- och grundskolenämndens

årsredovisning

2008

Årsredovisning för Barn- och grundskolenämnden 2008

Innehåll

ÅRSREDOVISNING 2008 FÖR BARN- OCH GRUNDSKOLENÄMNDEN.....	4
SAMMANFATTNING	4
BARN- OCH GRUNDSKOLENÄMNDENS VERKSAMHET	9
FÖRSKOLEVERKSAMHET	9
GRUNDSKOLEVERKSAMHET	9
SÄRSKOLA	10
INRIKTNINGS- OCH EFFEKTMÅL	11
FÖRSKOLEVERKSAMHET	11
GRUNDSKOLEVERKSAMHET	12
ÖVRIGA RESULTAT KOPPLADE TILL INRIKTNINGSMÅL	16
UPPDRAG BESKRIVNA I VERKSAMHETSPLAN 2008-2010	18
<i>Öka insatserna för yngre skolbarn och för barn med behov av särskilt stöd .....</i>	<i>18</i>
<i>Satsa på kompetensutveckling lärare.....</i>	<i>20</i>
<i>Satsa på kompetensutveckling för personal inom skolbarnsomsorgen .....</i>	<i>20</i>
<i>Införa tydliga kvalitetskriterier för att kunna följa upp verksamheterna och Förbättra uppföljning och utvärdering av kvaliteten .....</i>	<i>21</i>
<i>Erbjuda kommunalt vårdnadsbidrag .....</i>	<i>21</i>
<i>Planera för ökat behov av förskoleplatser .....</i>	<i>21</i>
<i>Se över skolförsörjning i områdena Erikslund/östra Vallabrink och Näsbypark .....</i>	<i>22</i>
I FOKUS 2008.....	22
<i>Jämförelser på www.tabby.se .....</i>	<i>22</i>
<i>Utvecklade e-tjänster för barnomsorg och grundskola .....</i>	<i>23</i>
<i>Öppen förskola.....</i>	<i>23</i>
<i>Språkutveckling i förskolan .....</i>	<i>23</i>
<i>Likvärdighet i bedömning och betygssättning .....</i>	<i>23</i>
<i>Skolhälsovården .....</i>	<i>24</i>
<i>Resursfördelning till barn/elever i behov av särskilt stöd .....</i>	<i>25</i>
<i>Nätverk för alla rektorer och utförarmöten för förskolechefer .....</i>	<i>25</i>
<i>Utvecklingsledare.....</i>	<i>25</i>
<i>Simskola.....</i>	<i>25</i>
<i>Ramtid för familjedaghem.....</i>	<i>25</i>
<i>Barn till föräldradediga i skolbarnsomsorg.....</i>	<i>25</i>
<i>Kartläggning av överkapacitet i de kommunala skolorna.....</i>	<i>25</i>
EKONOMI.....	26
DRIFTBUDGET	26
INVESTERINGAR.....	30
UTBLICK	31
FÖRSKOLEVERKSAMHET	32
GRUNDSKOLEVERKSAMHET	34
BARN- OCH ELEVUTVECKLING	36
LOKALFÖRSÖRJNING.....	36

TÄBY KOMMUN

Bilagor

- 1A. Redovisning per förskola, effektmål 2008 ”trygg o respekterad”
- 1B. Redovisning per familjedaghem, effektmål 2008 ”trygg o respekterad”
2. Redovisning per förskola, effektmål 2008 ”utveckla förmågor o intressen”
3. Redovisning per förskola, effektmål 2008 ”möjlighet till inflytande o ansvar”
4. Redovisning per skola, effektmål 2008

TÄBY KOMMUN

Årsredovisning 2008 för barn- och grundskolenämnden

Sammanfattning

Kunskap, kvalitet och kommunikation är skolplanens ledande teman.

Målet för all utbildning i Täby är att den ska ge Sveriges högsta utbildningskvalitet.

Barn- och grundskolenämnden ansvarar för förskola, familjedaghem, öppen förskola och grundskola, förskoleklass, skolbarnsomsorg och obligatorisk särskola. Verksamheten styrs av både stat och kommun. Det statliga uppdraget är formulerat i läroplanerna för förskola Lpfö 98 och skola Lpo 94, i skollagen och andra författningar. De kommunala styrdokumenterna är främst skolplan och verksamhetsplan.

Verksamheten bygger på kundval. Föräldrar och elever har stor möjlighet att välja den förskoleverksamhet eller skola man önskar både inom och utom kommunen.

I kommunen fanns det under hösten 83 förskolor varav fyra specialförskolor, 27 familjedaghem, sex öppna förskolor och 39 skolor varav tre är specialskolor. Täby kommun driver en förskola och sex öppna förskolor. Övriga förskolor/familjedaghem drivs i enskild regi där kommunen ansvarar för tillsynen. Av 39 skolor drivs 20 av kommunen och 19 är fristående skolor. Skolverket har tillsynsansvar för skolorna oavsett huvudman. Kommunen har haft ca 12 300 barn och elever i sina verksamheter under år 2008.

Inriktnings- och effektmål

Kommunfullmäktige har fastställt ett inriktningsmål och elva effektmål för barn- och grundskolenämnden för 2008. Barn- och grundskolenämnden har helt uppnått två av effektmålen. Åtta mål är delvis uppnådda. Ett mål är ej uppnått. En sammanfattande bedömning av inriktningsmålet och effektmålen resultat är att måluppfyllelsen är god.

Det är den enskilde utförarens ansvar att leda verksamheten så att resultaten utvecklas. Kommunens roll är att genom tillsyn garantera att den kvalitet och säkerhet som krävs i förskolorna upprätthålls. Tillsynsbesöken, då förskolornas och familjedaghemmens resultat följs upp, ger också tillfälle att diskutera verksamhetens utveckling.

Grundskolans mål är både inriktade mot elevernas kunskaper och mot den undervisningsmiljö som spelar stor roll för elevernas lärande. För båda områdena är resultatet positivt, vilket tyder på att skolorna arbetar i den rikt-

TÄBY KOMMUN

ning som målen anger. Positivt är också att variationerna i skolornas resultat är förhållandevis små både totalt sett och inom år f-5 och år 6-9.

Det goda resultatet förklaras delvis av Täbys gynnsamma förutsättningar med bl.a. en hög utbildningsnivå i befolkningen. Enligt Skolverkets analysverktyg kan de goda förutsättningarna nyttjas ytterligare.

All utveckling inom nämndens område förutsätter uppföljning och utvärdering av verksamhetens resultat. Resultatet är utgångspunkt för förskolornas och skolornas utvecklingsarbete och ger samtidigt indikationer om verksamhetens kvalitet. Resultatet av uppföljningar och utvärderingar är viktigt för kommunikationen mellan skola, föräldrar och elev och ligger även till grund för de val som eleven gör under sin skoltid. Det gäller även föräldrars val av förskola. Den kompetensutveckling som kommunen och skolorna bedrivit har varit inriktad mot uppföljning och utvärdering av den enskilde elevens resultat och syftar till en likvärdig och därmed rättssäker bedömning.

Nämnden har under året genomfört de uppdrag de fått från kommunfullmäktige,

- *Öka insatserna för yngre skolbarn och för barn med behov av särskilt stöd*
Nämnden har bland annat satsat särskilda resurser riktade till elever i skolår f-2 med stora fonologiska svårigheter, till elever i skolår 6-9 som riskerar att inte uppnå de nationella målen i skolår 9, till uppbyggnad av skoldatatek och anordnat sommarskola vars mål är att fler elever får godkända slutbetyg i skolår 9.
- *Satsa på kompetensutveckling för lärare*
Kommunen har bland annat arrangerat och bekostat utbildningar/kompetensutveckling med centrala medel för lärare i både de kommunala och de fristående skolorna och på *Läraryftet* - fortbildning av behöriga lärare. Syftet med utbildningen är att höja lärares kompetens för att på så sätt öka elevers måluppfyllelse. Kommunen finansierar centralt kostnaden för den del av läraryftet som inte går att söka statsbidrag för oavsett huvudman. Under 2008 nyttjade de kommunala skolorna den kvot som kommunen tilldelats.
- *Införa tydliga kvalitetskriterier för att kunna följa upp verksamheterna och Förbättra uppföljning och utvärdering av kvaliteten*
För att utifrån kvalitetskriterierna kunna bedöma måluppfyllelsen för förskoleverksamhet har tillsynsbesöken förändrats både till innehåll och till omfattning under 2008. Från höstterminen 2008 ska alla elever från skolår 1 få skriftliga omdömen i samtliga ämnen. Under året har en utredning gjorts avseende elevers möjlighet att utvärdera lärares undervisning. Syftet är att ge eleverna möjlighet till påverkan och utveckling av undervisningen. Kommunen har tillsammans med ett antal andra kommuner påbörjat en

TÄBY KOMMUN

upphandling av gemensamma kundundersökningar, elev- och föräldraenkäter.

○ *Planera för ökat behov av förskoleplatser*

I Täby kyrkby har en ny förskola för ca 70 barn byggts och verksamheten startade i november 2008 och beslut om utökning av redan befintlig förskola i Täby Kyrkby kommer att tas av nämnden i början av 2009. I Lövbrunna startar den nybyggda förskolan för ca 50 barn sin verksamhet första kvartalet 2009. Ytterligare två förskolor byggs, Lovisedal i Visinge/Vallaområdet och Tranan i Näsbygård inom Näsbyradsområdet.

I och med denna satsning har kommunen till stora delar en god täckning av behovet av förskoleplatser. Behovet av förskoleplatser i Täby Kyrkby kommer till viss del tillgodoses med den planerade förskolan i nordöstra Byle. I planeringen av Sågtorp i Näsbyradsområdet ingår ytterligare en förskola. I Näsbyradsområdet och Täby kyrkby kvarstår behov av platser enligt nuvarande befolkningsprognos.

Andra uppdrag från kommunfullmäktige som genomförts och beskrivs i årsredovisningen är;

- *Satsa på kompetensutveckling för personal inom skolbarnsomsorgen*
- *Erbjuda kommunalt vårdnadsbidrag från och med 1 juli 2008.*
- *Se över skolförsörjning i områdena Erikslund/Östra Vallabrink och Näsbypark*

Förutom de uppdrag som genomförts har nämnden arbetat med flera fokusområden, bla:

○ *Jämförelser på www.taby.se*

All uppföljning och utvärdering ska vara öppen, offentlig och tillgänglig för alla. Kvalitetsindikatorer som, över tid, mäter faktorer som är kännetecken på god kvalitet har utvecklats och finns på www.taby.se. Därmed är det möjligt för kommuninvånarna att jämföra förskolor och skolor. Kvalitetsindikatorerna ökar också jämförbarheten med andra kommuner. Utvecklingen av jämförelser på kommunens hemsida kommer att fortsätta under 2009.

○ *Utvecklade e-tjänster för barnomsorg och grundskola*

På kommunens hemsida har det under 2008 införts ett antal e-tjänster för barnomsorg och grundskola. En speciell enhet inom kommunen har dessutom inrättats för att hjälpa Täbys medborgare, företag och föreningar att använda e-tjänsterna i kontakten med kommunen.

○ *Språkutveckling i förskolan*

Ett av förskolans mål är att barn med annat modersmål än svenska ska utveckla både svenska språket och sitt modersmål. En inventering av modersmål i personal- och barngrupper vid öppen förskola, förskolor och familjedaghem pågår. Kartläggningen ska visa behov av och tillgång till olika

TÄBY KOMMUN

språkkunskaper. Förskolor, familjedaghem och öppen förskola har fått referens- och metodmaterialet "Flerspråkighet i förskolan" och också inbjudits till en föreläsning om hur man kan arbeta med barns modersmål i förskolan.

○ *Likvärdighet i bedömning och betygssättning*

Skolverket har i flera studier visat att det är stora variationer i betygssättningen, slutbetygen i år 9, i förhållande till de nationella provbetygen i år 9. Variationen i avvikelser mellan och inom skolor är sannolikt ett uttryck för att skolorna tolkar betygskriterierna olika, något som i sin tur indikerar att likvärdigheten i betygssättningen brister. För den enskilde eleven är likvärdig bedömning och betygssättning en förutsättning för att betygssystemet ska uppfattas som rättssäkert. Sedan ett par år tillbaka bedriver kommunen ett omfattande arbete kring gemensamma bedömningskriterier där alla kommunala skolor deltar. Det arbetet ska leda till gemensamma bedömningsmatriser för samtliga skolår och ämnen och ge förutsättningar för likvärdighet i bedömning och betygssättning.

○ *Simskola*

800 elever i förskoleklass har erbjudits kostnadsfri simundervisning.

○ *Kartläggning av överkapacitet i de kommunala skolorna*

I samarbete med kommunfastigheter har en detaljerad översyn av respektive skolas kapacitet (platser) gjorts.

○ *Förskoleklass för femåringar*

Ett antal femåringar har valt att gå i grundskolans förskoleklass för femåringar, ett alternativ som erbjöds från och med augusti 2008.

○ *Platsgaranti*

Kommunen har kunnat uppfylla platsgarantin. Under hela 2008 har det funnits lediga platser även om förskolan inte varit placerad i det område föräldrar önskat.

Ekonomi

För barn och elevers utveckling och lärande har Barn- och grundskolenämnden enligt verksamhetsplanen för 2008-2010 en nettoram på totalt 1 038,4 mnkr, ca 43 % av kommunens totala budget.

Barn- och grundskolenämnden	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
				%	
Intäkter	127 014	117 731	9 283	8 %	77 143
Kostnader	-1 160 641	-1 156 131	-4 510	0 %	-1 083 012
Nettokostnader	-1 033 627	-1 038 400	4 773	0 %	-1 005 869

Nämnden redovisar totalt en positiv avvikelse mot budget på 4,8 mnkr, 0 procent. Enligt reglerna för ekonomistyrning i Täby kommun, ska resultatet

TÄBY KOMMUN

justeras med hänsyn till volymer för pengstyrd verksamhet. Den volymjusterade avvikelserna är en negativ avvikelse på 10,6 mnkr, 1 procent.

Avvikelsen avser totalt, mnkr;

Volymer	15 400
Centrala anslag	6 600
Elevstödsinsatser centralt	-2 500
Verksamhet i egen regi	-14 700
Summa	4 800

Vid en utblick framåt finns ett antal olika faktorer och utmaningar som påverkar nämndens arbete bla;

Tydligare statlig styrning där regelbunden tillsyn av kommuner och skolor har fått ökad tyngd.

Välutbildade lärare har avgörande betydelse för skolans möjligheter att klara sitt uppdrag. Lärarutredningen har presenterat ett förslag till två nya lärarutbildningar som syftar till att stärka utbildningens vetenskapliga bas. Detta liksom förslaget om legitimation och skärpta behörighetskrav för lärare förväntas leda till att läraryrkets status höjs och att utbildningen blir attraktiv.

Skolverket har i uppdrag att föreslå förtydliganden av förskolans läroplan både av målen, som ska kunna följas upp och utvärderas, och av förskollärarnas ansvar för verksamhetens mål. Staten kommer också att satsa på kompetensutveckling av förskollärare och barnskötare.

Regeringen satsar på förskolan genom att peka på *Stärkt pedagogisk uppdrag, Allmän förskola för treåringar och Barnomsorgspeng*. Att utöka föräldrars rätt till bidrag för andra former av förskoleverksamhet är också en del av den satsningen.

Barn- och elevutvecklingen med förändringar i åldersgrupperna ställer krav på planering av behovet av lärare och lokaler.

TÄBY KOMMUN

Barn- och grundskolenämndens verksamhet

Barn- och grundskolenämnden är styrelse för och har ansvar för driften av den kommunala skolan som omfattar förskoleklassen, grundskolan och obligatoriska särskolan, den kommunala skolbarnsomsorgen, en kommunal förskola och de öppna förskolorna. Nämnden ger bidrag för täbyelever i fristående skolor samt till täbybarn i enskilda förskolor och familjedaghem. Nämnden ansvarar för tillsynen av enskilda familjedaghem, förskolor och skolbarnsomsorg. Tillsynsansvaret är kopplat till nämndens tillståndsgivning. Skolinspektionen kontrollerar i sin tur att kommunen uppfyller sitt tillsynsansvar. Skolinspektionen utövar tillsyn och granskar skolväsendets kvalitet oavsett huvudman.

All verksamheten bygger på kundval som innebär att föräldrar och elever har stor möjlighet att välja den förskoleverksamhet eller skola man önskar både inom och utom kommunen.

Förskoleverksamhet

Hösten 2008 fanns det i kommunen 83 förskolor, varav fyra specialförskolor, 27 familjedaghem och sex öppna förskolor. Täbys förskolor/familjedaghem drivs i stort sett helt av enskilda utförare. Kommunen är huvudman för en förskola och för de öppna förskolorna och ansvarar för driften av de verksamheterna.

Antal barn i förskolor och familjedaghem

Volymen placerade barn inom och utom Täby kommun (folkbokförda i Täby)	December 2008
Inom Täby kommun	3846
Utom Täby kommun	99
Totalt	3945

Av samtliga barn 1-5 år är cirka 90 procent placerade i förskoleverksamhet i eller utanför Täby kommun. Dessutom har ett antal femåringar valt att gå i grundskolans förskoleklass för femåringar, ett alternativ som erbjöds från och med augusti 2008.

Grundskoleverksamhet

Kommunen är huvudman för 20 skolor. I kommunen driver andra huvudmän 19 fristående skolor varav tre är specialskolor för barn med särskilda behov. Respektive huvudman ansvarar för driften av verksamheten.

Skolbarnsomsorgen omfattas av grundskolans läroplan och har på en övergripande nivå samma uppdrag som grundskolan. Fritidshemmen är till för skolbarn t.o.m. tolv år och ska vara ett komplement till skolan både tids-

TÄBY KOMMUN

och innehållsmässigt. I stort sett samtliga skolbarn i åldern sex till nio år är inskrivna i fritidshem medan andelen tio- till tolvåringar är få.

Förskoleklassen är en frivillig skolform men ligger till grund för fortsatt skolgång och verksamheten ska precis som grundskolan betraktas som undervisning. I stort sett samtliga sexåringar går i förskoleklass.

Av Täbyeleverna i åldern 7-15 år går 64 procent i kommunala grundskolor i Täby och 33 procent i fristående skolor i Täby. Ungefär fem procent går i kommunala och fristående skolor utanför Täby. Skolan är i hög grad decentraliserad och pengstyrd. Respektive rektor ansvarar för verksamhet och ekonomi. Skolorna har skilda pedagogiska arbetsätt och erbjuder flera tematiska och ämnesrelaterade inriktningar.

Särskola

År 2008 har i genomsnitt 81 elever haft rätt till mottagande i särskola varav 67 valt att läsa enligt särskolans läroplan och 14 elever valt att läsa enligt grundskolans läroplan. Inför läsåret 2008/2009 startade en träningskolegrupp med tre elever i Myrängens skola.

Kommunen har ett system för bidrag, skolpeng plus tillägg, för särskolan som möjliggör för föräldrar att välja om barnen ska läsa enligt särskolans eller grundskolans läroplan.

Täbyelever med rätt till mottagande i särskola	Grund-särskola	Tränings-skola	Autism	Totalt
Mottagna i särskolan	21 elever	26 elever	20 elever	67 elever
Mottagna i grundskola	0	0	14 elever	14 elever
Summa	21 elever	26 elever	34 elever	81 elever

TÄBY KOMMUN

Inriktnings- och effektmål

Sveriges högsta utbildningskvalitet är nämndens inriktningsmål.

Kommunfullmäktige fastställer inriktnings- och effektmål för barn- och grundskolenämnden. Inriktningsmålen ska styra nämndens verksamheter under mandatperioden medan effektmålen avser kalenderåret. Kommunfullmäktige fastställer även kommunövergripande inriktnings- och effektmål som berör samtliga nämnder.

Gemensam utgångspunkt för bedömningen av måluppfyllelsen för samtliga nämnder är måluppfyllnadsgraden för redovisat kriterium till måttet. Vid en måluppfyllnadsgrad om 75 procent eller lägre bedöms målet inte vara uppnått. Från 76 till och med 99 procent bedöms målet vara delvis uppnått och från måluppfyllnadsgraden 100 procent är målet uppnått.

Förskoleverksamhet

Sammanfattningsvis är måluppfyllelsen för effektmålen god. Kommunfullmäktige har för 2008 fastställt ett inriktningsmål och fyra effektmål för förskoleverksamheten. För förskoleverksamheten bedöms tre av målen vara delvis uppfyllda och ett bedöms ej vara uppnått. Effektmålet som inte är uppnått redovisar dock en hög grad av nöjdhet bland de föräldrar som har besvarat föräldraenkäten. Anledningen till att effektmålet inte anses vara uppnått är att målet är formulerat så att *fler* föräldrar än tidigare ska vara nöjda med förskoleverksamheten.

Verksamhetsplanens effektmål är kopplade till bedömning vid tillsynsbesök i förskolor och familjedaghem samt den föräldraenkät som genomförs årligen. Två av effektmålen bedömdes vid tillsynsbesök och för första gången med ett nytt mer omfattande arbetssätt, vilket har medfört att andelen bedömda förskolor under det första året inte har nått upp till det fastställda måttet: 60% bedömda. Familjedaghemmen som ingick i verksamhetsplanens effektmål för 2008 har fått ett omdöme vid tillsynsbesöken under 2008. Erfarenheterna från 2008 har tydliggjort att de olika förutsättningar som råder mellan förskolor och familjedaghem inte gör det möjligt att bedöma familjedaghem utifrån samma kriterier som förskolor. Föräldraenkätens resultat för effektmålet Trygg och respekterad är för hela förskoleverksamheten mycket gott. Utifrån 2008 års erfarenheter ska en justering av verksamhetsplanens effektmål för familjedaghemmen beaktas.

Under 2008 har 21 av 27 familjedaghem fått tillsynsbesök. Istället för att bedöma familjedaghemmen utifrån framtagna kriterier har tillsynsansvariga pedagoger utifrån effektmålen lämnat ett samlat omdöme för de besökta familjedaghemmen vilket har redovisats i en tillsynsrapport.

TÄBY KOMMUN

De enskilda utförarna ansvarar själva för de åtgärder de behöver genomföra för att förbättra resultaten från enkäter och tillsynsbesök. Resultaten från tillsynsbesök följs upp av tillsynsansvariga pedagoger.

Förändring av mått för 2008 i förhållande till verksamhetsplan 2008-2010

Kvalitetskontrollen av förskolor och familjedaghem görs genom föräldraenkäter, kvalitetsredovisningar, seriositetsgranskningar och tillsynsbesök i verksamheterna. I samband med delårsrapporten 2008 föreslogs förändrade mått för de två av förskoleverksamhetens effektmål som bedöms vid tillsynsbesök i verksamheterna. Bakgrunden till förslagen om förnyade mått är att tillsynsbesöken har förändrats både till innehåll och till omfattning under 2008. Förändringen av måttet uttrycktes i att minst 60 procent av alla förskolor respektive alla familjedaghem är bedömda under 2008.

Grundskoleverksamhet

En sammanfattande bedömning av effektmålets resultat är att måluppfyllelsen totalt är god. Skolorna har arbetat i den riktning som målen anger. Positivt är också att variationerna i måluppfyllelse mellan skolorna totalt och mellan år f-5 och år 6-9 är förhållandevis små. En mängd faktorer påverkar skolornas resultat. I sina kvalitetsredovisningar lyfter rektorerna fram betydelsen av väl inarbetade rutiner, kompetens och riktade insatser kring elever i behov av särskilt stöd. Uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i allmänhet och i synnerhet för barn i behov av särskilt stöd betonas också. Målet ”alla elever i grundskolan kan läsa i skolår två” har bidragit till att systematisera uppföljning och utvärdering av elevernas läsutveckling. Motsvarande utveckling har skett beträffande uppföljning och utvärdering av samtliga elevers kunskapsutveckling. Det pågående utvecklingsarbetet kring skriftliga omdömen, utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan har bidragit till detta.

Med hjälp av Skolverkets analysverktyg kan andelen elever med betyg i alla ämnen mätas och jämföras med motsvarande nationella. Utifrån elevsammansättningen i skolorna ska både andelen elever som når målen, respektive det genomsnittliga meritvärdet vara högre än vad det varit de senaste åren. Det betyder att täbyelevernas mycket goda resultat ännu inte räcker till att inriktningsmålet ”Sveriges högsta utbildningskvalitet” uppnås.

TÄBY KOMMUN

 Årsuppföljning -
2008 (Barn- och
grundskolenämnden)

 Inriktnings- och effektmål
 Årsuppföljning Barn- och grundskolenämnden 2008

Övergripande mål, Inriktningsmål och Effektmål	Måluppfyllelse	Mått	Utfall	Mål	Måluppfyllnadsgrad
Täby har Sveriges högsta utbildningskvalitet.	Delvis uppnått				Måluppfyllelse god
<u>Kunskap - Alla barn i förskoleverksamheten får samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen</u>	Delvis uppnått	♦ Medelvärde minst 8,0 och samtliga ska uppnå minst 6,0 på en skala 1-10 Minst 60 % av samtliga förskolor och familjedaghem ska bedömas under 2008. Förskolor: Andel bedömda förskolor 49 %. Familjedaghem: Familjedaghemmen är ej bedömda under 2008 men 87 % är besökta och tillsynsrapporter är gjorda.	7,9	8	99%

Bedömning förskolor: 76 % av de bedömda förskolorna har skapat en miljö som ger barnen förutsättningar att utveckla sina förmågor och intressen. Av de 41 bedömda förskolorna har 31 förskolor uppnått värde 8,0 eller högre. Alla förskolor utom en har uppnått minst 6,0.

Omdöme familjedaghem: De flesta familjedaghem har material och utrymmen lämpliga för barnens lek. Stor del av verksamheten bedrivs utomhus.

<u>Alla barn i förskoleverksamheten erbjuds en verksamhet som tillgodoser deras möjligheter till inflytande och ansvar</u>	Delvis uppnått	♦ Medelvärde minst 8,0 och samtliga ska uppnå minst 6,0 på en skala 1-10 Minst 60 % av samtliga förskolor och familjedaghem ska bedömas under 2008. Förskolor: Andel bedömda förskolor 49 %. Familjedaghem: Familjedaghemmen är ej bedömda under 2008 men 87 % är besökta och tillsynsrapporter är gjorda.	7,8	8	98%
--	----------------	---	-----	---	-----

Bedömning förskolor: Detta har under flera år varit att prioriterat område på förskolorna. Verksamheterna utformas med barnens behov som grund. Barnen ges till stor del inflytande och får ta ansvar över vardagliga situationer. Av de 41 bedömda förskolorna har 23 uppnått värde 8,0 eller högre. Alla förskolor utom en har uppnått 6,0.

Omdöme familjedaghem: Familjedaghemmen utformar sin verksamhet med barnens behov som grund. Det finns en nära kommunikation mellan barnet och den vuxna och barnet kan i stor utsträckning påverka vad de vill göra och med vem.

TÄBY KOMMUN

Övergripande mål, Inriktningmål och Effektmål	Måluppfyllelse	Mått	Utfall	Mål	Måluppfyllnadsgrad
---	----------------	------	--------	-----	--------------------

Alla barn i förskoleverksamheten erbjuds en verksamhet som är utformad så att de känner sig trygga och respekterade.

Delvis uppnått

♦ Medelvärde minst 9,0 och samtliga ska uppnå minst 7 på en skala 1-10 (svaret redovisas med både medelvärde och resultat för varje förskola).

8,6

9

96%

Medelvärdet för trygg och respekterad (8,55) hämtas från föräldraenkäten som genomfördes våren 2008. Enkätens svarsfrekvens var 61 procent. Samtliga förskolor och familjedaghem deltog i enkäten. Trygg och respekterad var det frågeområde som fick det högsta värdet i enkäten.

Medelvärdet för förskolorna var 8,49. Av 84 redovisade värden hade 13 förskolor uppnått värdet 9,0 eller högre. Inte någon förskola hade ett värde under 7,0. Medelvärdet för familjedaghemmen var 9,21. Av 29 redovisade värden hade 21 familjedaghem uppnått värdet 9,0 eller högre, ett familjedaghem hade ett värde under 7,0.

Fler föräldrar är nöjda med förskoleverksamheten.

Ej uppnått

♦ NKI 81

NKI 72,9

NKI 81

90%

Värdet för nöjd kund index mäts i föräldraenkäten som genomfördes våren 2008. Samtliga förskolor och familjedaghem deltog i enkäten. Det samlade NKI-värdet för förskolor och familjedaghem var 72,9 (indexvikt 1-100) och det indikerar att föräldrar är nöjda med förskoleverksamheten men resultatet visar att brukarnas nöjdhet inte når upp till effektmålet i verksamhetsplanen för 2008 då värdet ska mätas mot föregående år.

För 84 förskolor var nöjd kund index värdet 72,4. För 29 familjedaghem var nöjd kund index värdet 82,0. 19 förskolor och 18 familjedaghem har nått upp till effektmålet NKI 81. Två förskolor och tre familjedaghem hade värden under 50 vilket får anses vara grund för återkommande uppföljning av verksamheten.

Kunskap - Alla elever i grundskolan kan läsa i skolår 2

Delvis uppnått

♦ 98%

96,3%

98%

98%

Målet 98 % totalt för samtliga skolor är inte uppnått enligt det test som används för att bedöma elevernas läskunnighet. I åtta av de 15 skolorna kan 98 – 100 % av eleverna läsa. Utvecklingen över tid är generellt positiv. Skolorna bedriver ett målmedvetet och strukturerat läsutvecklingsarbete, som för flertalet börjar redan i förskoleklass bl.a. med språkträning i mindre grupper och tester för att identifiera eventuella stödbehov. Speciella satsningar görs också för elever med annat modersmål än svenska. Med hjälp av de diagnosinstrument som är obligatoriska för samtliga skolor i kommunen och som gäller från förskoleklass, kan behoven upptäckas tidigt.

Målet bedöms utifrån ett av de test som ingår i kommunens diagnosinstrument och som är obligatoriskt för samtliga skolor. Andelen elever som nådde målet är 96,3 procent, vilket betyder att målet inte är nått. Mer än hälften av skolorna nådde målet och i samtliga skolor kan 90 procent eller fler läsa.

För de elever som behöver stöd intensifieras arbetet med förstärkt språkträning i mindre grupper och läsintensivprogram. Den individriktade intensivträningen har kunnat utvidgas med hjälp av det extra stödet för barn med stora fonologiska svårigheter. Utbildning i Bornholmsmodellen för att stärka elevernas språkutveckling pågår på flera skolor och ger positiva resultat.

TÄBY KOMMUN

Övergripande mål, Inriktningsmål och Effektmål	Måluppfyllelse	Mått	Utfall	Mål	Måluppfyllnadsgrad
<u>Kunskap - Eleverna i särskolan ska vid slutet av år 5 nå samtliga mål i sina individuella utvecklingsplaner(IUP</u>	Delvis uppnått	🟡 100%	85%	100%	85%

Målet nås av 85 % av eleverna. För vissa elever är målen för högt satta med hänsyn till elevens förutsättningar. Antalet elever i skolår 5 i den kommunala särskolan är få. Att någon enstaka elev inte når målen får då stor effekt på resultatet.

<u>Kunskap - Eleverna i årskurs 5 med annat modersmål än svenska klarar ämnesproven i svenska, matematik och engelska</u>	Uppnått	🟢 Minst 85%	95,2%	85%	112%
---	---------	-------------	-------	-----	------

95,2% av eleverna med annat modersmål nådde målen i år 5 i svenska, matematik och engelska. Samtliga elever har fått omfattande stödinsatser och flertalet har gjort stora framsteg. Bland de elever som inte nådde målen har flera kommit sent till Sverige och några har svårigheter utöver att de saknar kunskaper i svenska. Några men inte alla deltar i modersmålsundervisning och får studiehandledning.

<u>Kunskap - Andelen elever med betyg i alla ämnen i skolår 9 ska öka.</u>	Uppnått	🟢 Minst 85%	84,7%	85%	100%
--	---------	-------------	-------	-----	------

Andelen elever som uppnått målen i alla ämnen är 84,7%. Den positiva utvecklingen överensstämmer med det nationella mönstret. Sedan början av 2000 - talet har andelen elever med fullständiga betyg ökat och är för 2008 76,6% för riket, samtliga huvudmän. Fler elever bör dock kunna lämna grundskolan med fullständiga betyg. Framförallt gäller det den grupp elever som enbart saknar betyg i något enstaka ämne och där det inte beror på generella skolsvårigheter.

<u>Alla elever i grundskolan upplever att de har inflytande och tar ansvar för sin läroprocess med stigande ålder</u>	Delvis uppnått	🟡 Medelvärde minst 9,0 och samtliga ska uppnå minst 7 på en skala 1-10 (svaret redovisas med både medelvärde och resultat för varje skola).	8,7	9	97%
---	----------------	---	-----	---	-----

Samtliga skolor uppnådde målet, medelvärde minst 7. Målet, medelvärde 9,0 för alla skolor nåddes däremot inte riktigt. Medelvärdet är 8,7 Progressionen i målet ”med stigande ålder” nåddes inte. De yngre barnen upplever i högre grad än de äldre att de har inflytande och tar ansvar. Elevenkätens medelvärde, 8,7, tyder på att eleverna allmänt sett anser att de tar ansvar och har inflytande. Oavsett skolår anser eleverna att de tar ansvar men att de inte i motsvarande grad har möjlighet till inflytande. Det senare gäller framförallt möjligheten att påverka arbetssätt och arbetsformer. I skolår 6-9 är elevernas uppfattning att även det formella inflytandet genom klassråd och elevråd är begränsat.

Målet bedöms genom en enkät till samtliga elever i skolår 1- 9. Med något undantag når samtliga skolor lägst sju på en skala 1-10. De frågor som ingår i enkäten och som rör elevens inflytande över undervisningen har lägst värde. Mönstret var detsamma 2007. Att utveckla den pedagogiska processen bör således fortsatt vara ett angeläget område. Ett sådant arbete pågår. Med de skriftliga omdömena blir mål och kriterier för bedömning tydliga. Det bör leda till att den enskilde elevens inflytande över den egna kunskapsuppbyggnaden också ökar.

TÄBY KOMMUN

Övergripande mål, Inriktningsmål och Effektmål	Måluppfyllelse	Mått	Utfall	Mål	Måluppfyllnadsgrad
<u>Alla elever i grundskolan känner sig trygga och respekterade</u>	Delvis uppnått	♦ Medelvärde minst 9,0 och samtliga ska uppnå minst 7 på en skala 1-10 (svaret redovisas med både medelvärde och resultat för varje skola). Målet bedöms genom resultatet av den elevenkät som ges till samtliga elever i slutet av vårterminen.	8,6	9	96%

Samtliga skolor uppnådde målet, medelvärde minst 7. Målet, medelvärde 9,0 för alla skolor nåddes däremot inte helt. Medelvärdet är 8,6. De yngre eleverna upplever större trygghet än de äldre. På samtliga skolor pågår ständigt ett förebyggande och medvetet arbete med värdegrundsfrågor utifrån olika program och modeller. Rutiner och handlingsplaner för värdegrundsarbetet håller på att ses över med anledning av skärpta krav i lagen om likabehandling. En gemensam mall för en sådan plan har tagits fram för de kommunala skolorna. Målet bedöms genom en enkät till samtliga elever i skolår 1-9. Resultatet tyder på att eleverna i Täbys kommunala skolor känner sig trygga och trivs i skolan. Diskrimineringslagstiftningen ställer stora krav på skolorna varför ständig översyn av detta arbete är av största vikt.

<u>Alla elever i grundskolan upplever att de har en god studie- och arbetsmiljö</u>	Delvis uppnått	♦ Medelvärde minst 9,0 och samtliga ska uppnå minst 7 på en skala 1-10 (svaret redovisas med både medelvärde och resultat för varje skola). Målet bedöms genom resultatet av den elevenkät som ges till samtliga elever i slutet av vårterminen.	8,4	9	93%
---	----------------	--	-----	---	-----

Samtliga skolor når upp till medelvärdet 7. Medelvärdet 9,0 för alla skolor nåddes inte. Elevenkätens resultat visar dock att eleverna trivs i skolan men alltför många elever känner sig stressade. Flera skolor har uppmärksammat frågan och lyckats påverka resultatet positivt med exempelvis färre läxor. Elevernas stress har förmodligen inte enbart med skolarbetet att göra utan även med att fritiden är fylld av aktiviteter. Målet bedöms genom en enkät till samtliga elever i skolår 1-9.

Övriga resultat kopplade till inriktningsmål

Utbildningsresultat skolår 1-5

Till grund för bedömningen av elevens måluppfyllelse i de aktuella ämnena ligger en helhetsbedömning av elevens prestationer där ämnesproven i år 5 ingår som en central del.

	2008		2007		2006		2005	
	Ej uppnått	Uppnått	Ej Uppnått	Uppnått	Ej uppnått	Uppnått	Ej uppnått	Uppnått
Svenska	3,0	95,2	3,0	95,7	5,0	94,6	4,0	93,7
Matematik	3,7	94,7	4,6	95,0	4,6	95,0	5,0	90,4
Engelska	2,1	95,8	2,8	96,0	4,4	95,4	3,4	95,2

Andel elever (i %) som ej uppnått, resp. uppnått målen i svenska, svenska som andra språk, matematik och engelska total ti Täby. Källa: kommunens statistik

Oavsett ämne når cirka 95 procent av Täbys samtliga elever målen i år 5 och den nivån tycks vara förhållandevis stabil över tid. Med något undantag är flickornas resultat generellt bättre och då speciellt i svenska. Så ser det också ut nationellt. Elever med utländsk bakgrund når kravnivåerna i mind-

TÄBY KOMMUN

re grad än elever med svensk bakgrund i samtliga ämnen. Det gäller såväl i Täby som nationellt. I Täby är skillnaderna 2008 störst i engelska följt av svenska och matematik. Att andelen är störst i engelska beror på att flera elever i den här gruppen kom sent till Sverige och att skolan då valt att prioritera svenska och matematik.

Utbildningsresultat skolår 6-9

I ämnesproven i svenska, svenska som andra språk, matematik och engelska i år 9 får eleverna till skillnad från år 5 ett sammanvägt provbetyg.

	2008		2007		2006		2005	
	Ej uppnått	Uppnått	Ej uppnått	Uppnått	Ej uppnått	Uppnått	Ej uppnått	Uppnått
Svenska	2,0	95,0	2,8	93,6	3,0	95,2	3,2	93,4
Matematik	9,0	90,0	5,3	89,0	6,0	90,6	6,8	88,7
Engelska	2,0	97,0	1,2	92,2	2,9	95,9	2,5	94,1

Andel elever (i %) som ej uppnått, resp. uppnått målen i svenska, svenska som andra språk, matematik och engelska totalt i Täby. Källa: kommunens statistik

Ämnesproven i år 9 används som ett av flera mått på måluppfyllelse. Proven är inte desamma från år till år. En större variation i resultat mellan åren är därför förväntad jämfört med betygen. Vid en jämförelse med det nationella resultatet för 2008 är andelen elever som inte uppnått målen lägre i Täby i samtliga ämnen och framförallt i matematik. Andelen elever som uppnått målen i Täby ligger i princip på samma nivå som det nationella resultatet i engelska och i svenska medan andelen elever som uppnått målet i matematik är väsentligt högre.¹

	Genomsnittligt meritvärde	Behöriga till Nat. prgr. (%)	Nått målen i alla ämnen (%)	Ej nått målen i ett ämne (%)	Ej nått målen i två eller flera ämnen (%)
2008	230,2	95,5	84,7	6,1	8,5
2007	224,8	93,6	80,2	8,5	10,8
2006	224,1	95,9	81,4	8,8	9,3
2005	226,3	94,3	81,0	9,4	8,9

Källa: Skolverket. Jämförelse av betygsresultat över tid - årskurs 9. Täby, samtliga huvudmän.

Andel behöriga till gymnasieskolan har i princip varit oförändrad och nationellt legat runt 89,5 procent sedan 2000, med den lägsta andelen, 88,9 procent, 2008. Andelen elever med betyg i alla ämnen har däremot utvecklats positivt under samma period. Den andelen är 76,6 procent 2008. Resultaten för Täbys del ligger för de ovan redovisade åren över de nationella och med undantag för resultaten 2007 tycks de utvecklas positivt. Det genomsnittliga

¹ Resultat från ämnesproven i årskurs 9 vårterminen 2008, dnr 2008: 00004, Skolverket

TÄBY KOMMUN

meritvärdet har nationellt successivt ökat sedan slutet av 1990 - talet och var 2008, 209,3. Även här ligger resultatet för Täbys elever över det nationella.

Slutbetygen för 2008 visar att andelen elever som inte når målen varierar i de olika ämnena nationellt liksom i Täby. I kommunen är det 50 elever (4,0 %) som inte når målen i något eller några av ämnena svenska, svenska som andra språk, matematik och engelska och som därmed saknar behörighet till gymnasieskolan. Flertalet av de elever som inte når målen i något eller några av dessa ämnen har framförallt problem med matematik medan situationen är bättre i engelska och svenska, inkl. svenska som andra språk. Tendens är densamma nationellt.

De naturorienterande ämnena är den grupp av ämnen där en hög andel elever inte når målen, ca 10 procent över tid. För Täby var den andelen 6,2 procent 2008, vilket är positivt även sett över tid, 2004-2008.

Uppdrag beskrivna i verksamhetsplan 2008-2010

Öka insatserna för yngre skolbarn och för barn med behov av särskilt stöd

Nämnden har avsatt särskilda resurser, 4 mnkr, riktade till elever i år f-2, med stora fonologiska svårigheter. Målet för den här gruppen elever, 32 stycken, är att de i ett första steg ska klara det test i år 2 som kommunen använder för bedömning av elevernas läsförmåga och i nästa steg klara målen i år 3. Kommunens dyslexiteam har i samband med fördelningen av dessa medel arbetat med kompetensutveckling av berörda specialpedagoger. Som en del av kommunens satsning på tidiga åtgärder för barn med fonologiska svårigheter får yngre barn förtur till kommunens dyslexiteam för utredning.

Det diagnosinstrument för tidig upptäckt av läs- och skrivsvårigheter som sedan några år tillbaka gäller för skolorna i kommunen har följts upp och delvis omarbetats.

Nämnden har även avsatt 2 mnkr riktat för specialpedagogtimmar i skolor med år 6-9 för att hjälpa de elever som riskerar att inte uppnå de nationella målen i skolår 9.

Uppbyggnad av ett skoldatatek har påbörjats under 2008 med hjälp av resurser från Specialpedagogiska Institutet. Skoldatateket är till för att ge lärare, som undervisar elever i behov av särskilt stöd, handledning och information om hur man med hjälp av IT-baserade verktyg kan skapa stimulerande lärandesituationer för den här gruppen elever.

Andelen barn i behov av särskilt stöd har ökat i landet. I Täby har antalet barn som beviljats behovsprövat stöd legat ganska konstant under de senas-

TÄBY KOMMUN

te åren. I Täby har 27 förskolebarn beviljats plats i specialförskolor under året. Drygt hälften av barnen går i förskolor för barn med grav språkstörning. Extra stöd har beviljats ca 125 barn under året efter behovsprövning. Stödet fördelas antingen till en barngrupp eller vid ett omfattande stödbehov till ett enskilt barn. Under året har antalet barn med omfattande stödbehov, som utvecklingstörning och autism, ökat.

Täby följer den nationella utvecklingen som visar att elevernas stödbehov ökar och det gäller framförallt behov kopplat till tal- och språksvårigheter. Drygt elva procent (556 elever) av eleverna i den kommunala grundskolan har under året fått stöd i form av extra resurser. Motsvarande andel för förskoleklass respektive skolbarnsomsorg ligger på ca fyra procent. En del av de extra resurser som tilldelas verksamheterna kommer från det s.k. verksamhetsstödet, för 2008 17,2 mnkr, som efter ansökan fördelas till samtliga skolor i kommunen, inkl förskoleklass och skolbarnsomsorg.

Elever med annat modersmål är överrepresenterade bland elever som inte når målen i grundskolan, nationellt och i Täby. Läsåret 2007/2008 var andelen elever berättigade till modersmålsundervisning, 13 procent i de kommunala skolorna. Av dessa deltog sju procent i undervisningen. I svenska som andra språk deltog mellan 4 och 5 procent.² Uppgifterna tyder på att den nationella bilden även gäller för Täby. Det är viktigt att modersmålsundervisningen, som f.n. sker på 38 olika språk, har hög kvalitet. Tillsammans med bl.a. nordostkommunerna och Skolverket pågår ett utvecklingsarbete som har gjort det möjligt att bedöma elevers språknivå och språkutveckling. Under 2009 kommer alla elevers språknivå att vara kartlagd. Elevernas kunskapsutveckling kan därmed bedömas utifrån givna kriterier, vilket underlättar kommunikationen med elever och föräldrar och är en förutsättning för en rättvis betygssättning. Samtliga modersmåls lärare har deltagit i utbildning i det pedagogiska material som används vid bedömningarna. Kompetensutveckling relaterad till det arbets sättet kommer att pågå även under 2009.

Sommarskola anordnades för första gången under två veckor i augusti 2008. Sommarskolans mål är att elever i skolår 6-9 får godkända slutbetyg i skolår 9. Målgruppen för sommarskolan 2008 var elever i årskurs 8 och i mån av plats för elever i årskurs 7 som riskerade att inte uppnå målen i årskurs 9 i ämnena svenska, matematik och engelska. Till sommarskolan anmäldes 80 elever varav 70 elever fullföljde undervisningen helt. Kostnaden var 600 tkr men finansierade till hälften genom statsbidrag. I budget för 2009 finns resurser avsatta för fortsatt verksamhet.

Under år 2008 har det funnits ett antal elever som varit i behov av och också fått möjlighet att få undervisning i mindre grupp för att kunna tillgodogöra

---

² Samtliga uppgifter från Skolverkets statistik

TÄBY KOMMUN

sig undervisningen optimalt. Eleverna har visat goda resultat. I budget 2009 finns 2 mnkr avsatta för ytterligare insatser.

Genom kommunens språk-, läs- och skrivutvecklare kommer ytterligare kompetens att tillföras skolorna från 2009.

Satsa på kompetensutveckling lärare

Välutbildad personal är en förutsättning för att eleverna ska nå skolans mål. Kommunen har arrangerat och bekostat utbildningar/kompetensutveckling med centrala medel för lärare i både de kommunala och de fristående skolorna. Det gäller

- Arbetslagsutbildning: i pedagogisk grundsyn för ca sex arbetslag, ger 2 högskolepoäng för deltagande lärare
- Skolutvecklingsprojekt: totalt 1 miljon av centrala medel att söka av samtliga skolor i Täby för egna kompetensutvecklingsprojekt, varav merparten rör språk- och matematikutveckling
- Läs- och skrivutveckling: högskoleutbildning 5/7, 5 högskolepoäng för ca 25 lärare från förskoleklass tom år 5, grund- och påbyggnadsutbildning i Bornholmsmodellen för ca 75 lärare och speciallärare från förskoleklass tom år 3.

Samtliga lärare och skolbarnsomsorgspersonal i de kommunala skolorna har deltagit i kompetensutveckling kring skriftlig information/individuell utvecklingsplan/IUP.

Under åren 2007-2010 satsar regeringen 2,8 miljarder på lärarfortbildning av behöriga lärare - *läraryftet*. Syftet med utbildningen är att höja lärares kompetens för att på så sätt öka eleverns måluppfyllelse. De lärare som utbildar sig inom läraryftets ram betalar 20 % av utbildningen genom tjänstledighet. För de resterande 80 % kan respektive huvudman söka statsbidrag med 70 %. 30 % av kostnaden ska respektive huvudman betala. Kommunen finansierar centralt kostnaden för 30 % 2007-2010 oavsett huvudman med ca 1 mnkr per år. Under 2008 utnyttjade de kommunala skolorna den kvot som kommunen tilldelats. Totalt deltog 53 lärare i fortbildning, som framförallt rörde läs- och skrivutveckling, specialpedagogik och matematik.

Satsa på kompetensutveckling för personal inom skolbarnsomsorgen

Skolbarnsomsorgen omfattas av grundskolans läroplan och har på en övergripande nivå samma uppdrag som grundskolan. Sedan hösten 2007 pågår en kompetensutveckling för fritidspersonal i de kommunala grundskolorna. Utbildningen genomförs i samverkan med ett utbildningsföretag och kommer att avslutas under vårterminen 2009. Syftet med utbildningen har varit att utveckla fritidshemmens pedagogiska roll och forma ett arbetssätt där skolan och fritidshemmen tillsammans bidrar till hela verksamhetens utveckling.

TÄBY KOMMUN

Införa tydliga kvalitetskriterier för att kunna följa upp verksamheterna och Förbättra uppföljning och utvärdering av kvaliteten

Inom förskoleverksamheten ska varje förskola och familjedaghem fr.o.m. 2008 bedömas efter ett antal kvalitetskriterier. Vid tillsynsbesök bedöms den pedagogiska verksamheten i förskolor och familjedaghem. För att utifrån kvalitetskriterierna kunna bedöma måluppfyllelsen för verksamhetsplanens effektmål har tillsynsbesöken förändrats både till innehåll och till omfattning under 2008.

Från höstterminen 2008 ska alla elever från skolår 1 få skriftliga omdömen i samtliga ämnen. De skriftliga omdömena har tillkommit för att underlätta kommunikationen mellan hem och skola om elevens kunskapsutveckling och ska vara en bedömning av var eleven befinner sig i den utvecklingen. För att lärarna ska kunna bedöma eleverna efter samma måttstock fordras att det finns kriterier i de olika ämnena för vad eleven ska uppnå. För att utveckla gemensamma kriterier har ett omfattande utvecklingsarbete genomförts som kommer att avslutas under 2009 och som samtliga lärare i de kommunala skolorna deltagit i. På både individ-, skol- och kommunnivå kommer det att bli möjligt att följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen, vilket tidigare bara varit möjligt i de senare skolåren.

Under året har en utredning gjorts avseende utvärdering av lärares undervisning. Syftet är att ge eleverna möjlighet till påverkan och utveckling av undervisningen. Utredningen är ett resultat av elevenkäten.

Kommunen har tillsammans med ett antal andra kommuner påbörjat en upphandling av gemensamma kundundersökningar, elev- och föräldraenkäter för samtliga förskolor/familjedaghem och skolor i kommunen. Med gemensamma kundundersökningar blir resultatet jämförbart och därmed lättare att värdera.

Erbjuda kommunalt vårdnadsbidrag

Kommunen införde vårdnadsbidraget den 1 juli 2008. Kommunen erbjuder föräldrar att få vårdnadsbidrag på heltid.

Planera för ökat behov av förskoleplatser

I Täby kyrkby har en ny förskola för ca 70 barn byggts och verksamheten startade i november 2008. Beslut om utökning av redan befintlig förskola i Täby Kyrkby kommer nämnden ta i början av 2009.

I Lövbrunna startar den nybyggda förskolan för ca 50 barn sin verksamhet första kvartalet 2009. Lovisedal i Visinge/Vallaområdet och Tranan i Näsbygård inom Näsbyringsområdet är ytterligare två förskolor som står klara för inflyttning under 2009.

TÄBY KOMMUN

I och med ovan nämnda tillskott har kommunen till stora delar en god täckning av behovet av förskoleplatser. Behovet av förskoleplatser i Täby Kyrkby kommer till viss del tillgodoses med den planerade förskolan i nordöstra Byle. I planeringen för Näsbyparksområdet ingår ytterligare en förskola med tre avdelningar i Sågtorp. I Näsbyparksområdet och Täby kyrkby kvarstår behov av platser enligt nuvarande befolkningsprognos.

Se över skolförsörjning i områdena Erikslund/östra Vallabrink och Näsbypark

Utredningen om en långsiktig lösning för skolförsörjningen i Erikslund – Östra Vallabrink har under 2008 resulterat i ett beslut om att flytta skolverksamheten från Östra Vallabrinksskolan till Erikslundsskolan och Vallatorpsskolan och att Östra Vallabrinksskolan läggs ned från hösten 2009. I verksamhetsplanen från 2008 finns i gällande investeringsplan för barn- och grundskolenämnden upptaget 150 mnkr för skolförsörjning i Erikslund-Östra Vallabrink. En ny skola ska stå färdig tidigast år 2013-2014.

Barn och grundskolenämnden har beslutat att bygga om Näsbyparksskolan för en F-9 organisation för cirka 450 elever. Skolan beräknas vara färdig år 2012. En paviljong för 100 elever i F-3 med fritidshem är inhyrd att placeras på Näsbyparksskolan inför hösten 2009 för att klara elevökningen och den kommande ombyggnaden av skolan.

I fokus 2008

Kunskap, kvalitet och kommunikation är skolplanens ledande teman. Dessa arbetsområden har prioriterats både av fullmäktige som uppdrag och verksamheterna som fokusområden.

Jämförelser på www.taby.se

All uppföljning och utvärdering ska vara öppen, offentlig och tillgänglig för alla. Kvalitetsindikatorer som, över tid, mäter faktorer som är kännetecken på god kvalitet har utvecklats och finns på www.taby.se. Därmed är det möjligt för kommuninvånarna att jämföra förskolor och skolor. Kvalitetsindikatorerna ökar också jämförbarheten med andra kommuner. Utvecklingen av jämförelser på kommunens hemsida kommer att fortsätta under 2009.

I samband med arbetet med kvalitetsindikatorer - jämförelser förbättrades även informationen på www.taby.se och barnomsorg.skolval.taby.se med tydliga länkar till jämförelsetal, kvalitetsredovisningar, tillsynsrapporter och andra uppföljningar och utvärderingar.

TÄBY KOMMUN

Utvecklade e-tjänster för barnomsorg och grundskola

På kommunens hemsida har det under 2008 införts ett antal e-tjänster för barnomsorg och grundskola. En speciell enhet inom kommunen har dessutom inrättats för att hjälpa Täbys medborgare, företag och föreningar att använda e-tjänsterna i kontakten med kommunen.

Öppen förskola

Kommunens sex öppna förskolor leds av förskollärare och är öppna på heltid. Under våren har i genomsnitt varje öppen förskola haft besök av 145 familjer och under hösten i genomsnitt 140 familjer. Det finns ett stort intresse från föräldrar att få stöd i sin föräldraroll. Alla öppna förskolorna erbjuder föräldrar att delta i föräldrautbildning. Förskollärarna har utbildat sig i spädbarnsmassage och kommer under 2009 erbjuda utbildning för föräldrar i spädbarnsmassage. Familjecentrum i Södra Hägernäs är ett samarbete mellan öppna förskolan, socialtjänsten, Svenska Kyrkan och landstingets barn- och mödrahälsovård. Familjecentrum har från och med 2009 överförs från barn- och grundskolenämnden till socialnämnden. Syftet är att skapa bra förutsättningar för samordning av kommunens och andra aktörers stöd till barn och familjer i Södra Hägernäs.

Språkutveckling i förskolan

Ett av förskolans mål är att barn med annat modersmål än svenska ska utveckla både svenska språket och sitt modersmål. En inventering av modersmål i personal- och barngrupper vid öppen förskola, förskolor och familjedaghem pågår. Kartläggningen ska visa behov av och tillgång till olika språkkunskaper. Förskolor, familjedaghem och öppen förskola har fått referens- och metodmaterialet "Flerspråkighet i förskolan" och också inbjudits till en föreläsning om hur man kan arbeta med barns modersmål i förskolan. Under 2009 kommer en föreläsning om att arbeta med flerspråkliga barn att erbjudas personal i förskolor och familjedaghem.

Likvärdighet i bedömning och betygssättning

Skolverket har i flera studier visat att det är stora variationer i betygssättningen, slutbetygen i år 9, i förhållande till de nationella provbetygen i år 9.³ Variationen i avvikelser mellan och inom skolor är sannolikt ett uttryck för att skolorna tolkar betygskriterierna olika, något som i sin tur indikerar att likvärdigheten i betygssättningen brister.

Motsvarande mönster finns mellan och inom skolorna i Täby. I Täby finns även en systematisk skillnad över tid mellan de fristående och de kommunala

---

³ Provbetyg – Slutbetyg – Likvärdig bedömning? En statistisk analys av sambandet mellan nationella prov och slutbetyg i grundskolans årskurs 9, 1998 – 2006. Skolverket Rapport 300. Redovisning av uppdrag om skillnader mellan betygsresultat på nationella prov och ämnesbetyg i svenska, matematik och engelska i årskurs 9. Skolverket 2009, dnr 75 – 2008: 3789

TÄBY KOMMUN

la skolorna som saknas nationellt. För den enskilde eleven är likvärdig bedömning och betygssättning en förutsättning för att betygssystemet ska uppfattas som rättssäkert. Frågan om likvärdighet har således stor betydelse för eleverna men också för kommunen som har det övergripande ansvaret på kommunnivå. Sedan ett par år tillbaka bedriver kommunen ett omfattande arbete kring gemensamma bedömningskriterier där alla kommunala skolor deltar. Det arbetet ska leda till gemensamma bedömningsmatriser för samtliga skolår och ämnen och ge förutsättningar för likvärdighet i bedömning och betygssättning.

Skolhälsovården

Sedan den 1 januari 1997 finns i Hälso- och sjukvårdslagen bestämmelser om att det inom all hälso- och sjukvård ska finnas en verksamhetschef som har det samlade ledningsansvaret. I Täby är barn- och grundskolenämnden huvudman/vårdgivare för skolhälsovården inom den kommunala grundskolan och chefen för Enheten för Elevstöd är verksamhetschef för skolhälsovården inom grundskolan.

Enligt de riktlinjer som barn- och grundskolenämnden fastställt för kvalitetsnivån inom skolhälsovården ska alla barn/elever i kommunens skolor erbjudas en likvärdig skolhälsovård.⁴ Riktlinjerna för kvaliteten i skolhälsovården utgår från en basnivå och en tilläggsnivå och grundar sig på bestämmelserna i Skollagen, Socialstyrelsens Råd och anvisningar och Hälso- och sjukvårdslagen. Basnivån och tilläggsnivån ligger sedan till grund för att beräkna det antal skolhälsovårdstimmar som behövs för att kunna omsätta innehållet i regelverket till praktisk verksamhet. Beräkningen görs utifrån antal elever, åldersgrupper och skolhälsovårdens generella åtaganden för vaccination och hälsokontroller.

De kommunala grundskolorna och de flesta fristående grundskolorna köper skolhälsovård från Enheten för Elevstöd. Under våren 2009 kommer behovet av skolhälsovårdstimmar per skola att analyseras inför läsåret 2009/2010. Bedömningen är att behovet av skolhälsovårdstimmar kommer att öka något. I budgeten för 2010 är 1 mnkr avsatt för eventuellt ökade kostnader för skolhälsovården.

Verksamhetschefen har fått i uppdrag att klargöra ansvarsfrågan kring hanteringen av den dokumentation som upprättas inom skolhälsovården, samt att utreda de juridiska ansvarsförhållandena vad gäller huvudmannaskapet för skolhälsovården i grundskolan. Dessa uppdrag kommer att redovisas under våren 2009.

---

⁴ Bgn. Prot. 2008 12-09, §122

TÄBY KOMMUN

Resursfördelning till barn/elever i behov av särskilt stöd

Insatserna till barn i behov av särskilt stöd är anslagsfinansierade (Enheten för Elevstöd), dvs. ingår inte i pengersättningarna till kommunala och enskilda utförare utan fördelas efter ett ansökningsförfarande. För att öka effektiviteten i resursanvändningen ska nämnden utreda alternativa resursfördelningssystem, t ex låta en större del av elevstödet ingå i skolpengen, och utveckla ett pengssystem för insatserna till barn i behov av särskilt stöd.

Nätverk för alla rektorer och utförarmöten för förskolechefer

För samverkan mellan utförare anordnar verksamhetschefen gemensamma kontinuerliga träffar i form av nätverksträffar och utförarmöten. Här diskuteras gemensamma frågor som ska leda till både pedagogisk och organisatorisk utveckling.

Utvecklingsledare

För att stärka, följa upp och intensifiera utvecklingsarbetet i våra verksamheter kommer en utvecklingsledare projektanställas under 2009.

Simskola

800 elever i förskoleklass har erbjudits kostnadsfri simundervisning (elevantal per 15 mars). Kostnaden är ca 0,5 mnkr.

Ramtid för familjedaghem

Ramtiden för förskoleverksamheten på minst 52,5 timmar/vecka ändrades till 52,5 timmar/vecka för förskolor och 48 timmar/vecka för familjedaghem.

Barn till föräldralediga i skolbarnsomsorg

Reglerna för barn i skolbarnsomsorgen där föräldrar är föräldralediga för vård av annat barn ändrades till att barnet får ha kvar sin plats i skolbarnsomsorgen istället för att få sluta som reglerna tidigare var.

Kartläggning av överkapacitet i de kommunala skolorna

I samarbete med kommunfastigheter har en detaljerad översyn av respektive skolas kapacitet (platser) gjorts. Ytterligare åtgärder i samband med kartläggningen är förändring av nuvarande statiska skolpliktsreserv till en rörlig lokalreserv grundad på befolkningsprognos i respektive område, översyn av två skolområden och kostnad för och finansiering av överkapacitet.

TÄBY KOMMUN

Ekonomi

Driftbudget

För barn och elevers utveckling och lärande har Barn- och grundskolenämnden enligt verksamhetsplanen för 2008-2010 en nettoram på totalt 1 038,9 mnkr, ca 43 % av kommunens totala budget. Nämnden har även en tilläggsbudget på - 0,5 mnkr som avser ombudgetering från år 2007. Nämndens totala budget för 2008 uppgick till 1 038,4 mnkr. I 2008 års budget har:

- Ersättningsbeloppen (peng) ökat i förhållande till peng år 2007 med 4,7 % för förskoleverksamhet, 2,9 % för skolbarnsomsorg, 1,0 % för förskoleklass och 2,7 % för grundskola och särskola.
- Efterfrågenivån i förskoleverksamheten beräknats till 82 % för barn 1-2 år och till 97 % för barn 3-5 år.
- Efterfrågenivån i skolbarnsomsorgen beräknats till 85 % av barn 6-9 och 10 % för barn 10-12 år.
- Deltidspengen har minskats från 75 % till 60 % av heltidspengen.
- Lokalbidraget i peng till familjedaghem minskats med 5 000 kr per heltidsbarn och år. (Under året har tillfälligt omställningsbidrag på 1 500 kronor per heltidsbarn och år utbetalats).
- Ersättningssystemet med dag för dag-peng utvecklats fullt ut inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Bidrag utbetalas för de dagar barnen är i verksamheten och föräldrarna betalar avgift för de dagar barnen är i verksamheten.
- Kommunen fakturerat barnomsorgsavgift för att respektive utförare ska få lika avgiftsintäkter till sin verksamhet.
- Öppethållande för öppna förskolor ökats.
- Införts kommunalt vårdnadsbidrag.
- Riktad satsning med 4 mnkr på barn i yngre åldrar gjorts.
- Reservanslaget reducerats med 50 %.

Barn- och grundskolenämnden	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
				%	
Intäkter	127 014	117 731	9 283	8 %	77 143
Kostnader	-1 160 641	-1 156 131	-4 510	0 %	-1 083 012
Nettokostnader	-1 033 627	-1 038 400	4 773	0 %	-1 005 869

Nämnden redovisar totalt en positiv avvikelse mot budget på 4,8 mnkr, 0 procent. Enligt reglerna för ekonomistyrning i Täby kommun, ska resultatet justeras med hänsyn till volymer för pengstyrd verksamhet. Den volymjusterade avvikelserna är en negativ avvikelse på 10,6 mnkr, 1 procent.

TÄBY KOMMUN

Avvikelsen avser totalt, mnkr;

Volymer	15 400
Centrala anslag	6 600
Elevstödsinsatser centralt	-2 500
Verksamhet i egen regi	-14 700
Summa	4 800

Avvikelsen på volymer hänför sig till att det blivit fler/färre barn totalt och till förändrat antal barn i respektive åldersgrupp i förhållande till budget. Budgeten baseras på en efterfrågenivå i förhållande till befolkningsprognosen för 2008 som gjordes i mars 2007. Den största avvikelsen avser förskoleverksamhet, + 10,8 mnkr. I budget för 2009 har efterfrågenivån för barn i åldern 1-2 år minskats från 82 % till 80 %. I budget 2009 har även efterfrågenivån för barn i skolbarnsomsorg, som har en negativ avvikelse på - 2,9 mnkr, ändrats till en högre efterfrågenivå.

I volymavvikelsen för förskoleverksamhet ingår vårdnadsbidraget som visar en positiv avvikelse mot budget på 4,6 mnkr. I budget 2009 har anslaget till vårdnadsbidrag ökats men kommer att föreslås minska till budget 2010. I genomsnitt har tolv bidrag per månad utbetalats under hösten.

Avvikelsen på de centrala anslagen avser till största del reservanslag som kan användas för speciella åtgärder. Reservanslaget har täckt kostnaderna på 0,3 mnkr för sommarskola.

Elevstödsinsatserna centralt, elevstödsenheten, har en negativ avvikelse på 2,5 mnkr. Kostnaderna för insatserna år 2008 har hållits inom budget men kostnaderna har inte minskats med den ombudgetering från år 2007 på - 2,4 mnkr som hade behövts för att få ekonomi i balans. En översyn av barn och elevstödsinsatserna och dess fördelningssystem kommer att påbörjas under våren 2009.

Verksamheterna i kommunens egen regi har en negativ avvikelse på 14,7 mnkr. Avvikelsen beror till störst del av att organisation och lokaler inte anpassats efter elevunderlaget. Resultatenheterna ska vara i ekonomisk balans år 2010. En satsning på uppföljning och analys påbörjades i januari 2009 då tidigare månadsuppföljningar ej nått önskat resultat. En kraftfull översyn av personalkostnaderna kommer att redovisas i en övertalighetsanalys följd av varsel. Förslag till åtgärder avseende lokaler har tagits fram bla en aktuell kapacitetsbedömning av kommunens skolor. Ytterligare åtgärder kan behöva göras.

TÄBY KOMMUN

Verksamhet, tkr	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
				%	
Öppen förskola	-4 122	-4 487	365	8 %	-4 021
Förskola	-317 049	-331 170	14 121	4 %	-307 134
Familjedaghem	-13 543	-14 630	1 087	7 %	-14 337
Fritidshem	-73 337	-74 016	679	1 %	-67 316
Förskoleklass	-36 190	-35 860	-330	1 %	-31 979
Grundskola	-554 777	-536 980	-17 797	3 %	-545 111
Särskola	-34 679	-36 875	2 196	6 %	-36 131
Fritid och kultur	0	0	0		216
Reserv/ofördelat	0	-4 382	4 382	100 %	0
Övr div. verksamheter	70	0	70		-56
Summa nettokostnader	-1 033 627	-1 038 400	4 773	0 %	-1 005 869

Inom verksamheterna fördelar sig avvikelserna enligt följande:

Verksamhet/ Avvikelser, tkr	Volym	Centralt anslag	Elefstöds- insatser centralt	Verksamhet i kommunens regi	Summa verksamhet
Öppen förskola	0	0	0	400	400
Förskola	10 000	1 600	-2 200	100	9 500
Familjedaghem	800	300	0	0	1 100
Vårdnadsbidrag	4 600	0	0	0	4 600
Skolbarnsomsorg	-2 900	200	400	2 900	600
Förskoleklass	1 800	100	600	-2 800	-300
Grundskola	400	-100	-1 600	-16 500	-17 800
Särskola	700	100	300	1 100	2 200
Reserv/ofördelat	0	4 400	0	0	4 400
Övriga verksamheter	0	0	0	100	100
Summa	15 400	6 600	-2 500	-14 700	4 800

TÄBY KOMMUN

Volymer (genomsnitt)	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
	2008	2008		%	2007
Förskola	3 763	3 771	- 8	0 %	3 679
Familjedaghem	192	215	- 23	11 %	200
Skolbarnsomsorg	3 186	3 034	152	5 %	3 113
Förskoleklass	838	888	- 50	6 %	805
Grundskola	7 463	7 479	- 16	0 %	7 555
Särskola	67	75	- 8	11 %	74

Nettokostnad per barn och elev	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
	2008	2008		%	2007
Förskola	-84 254	-87 820	3 566	4 %	-83 483
Familjedaghem	-70 536	-68 047	-2 490	4 %	-71 685
Skolbarnsomsorg	-23 019	-24 396	1 377	6 %	-21 624
Förskoleklass	-43 186	-40 383	-2 803	7 %	-39 725
Grundskola	-74 337	-71 798	-2 539	4 %	-72 152
Särskola	-517 597	-491 667	-25 930	5 %	-488 257

Förskola

Volymerna för förskolebarn avviker med totalt åtta barn i förhållande till budget. Inom volymavvikelsen är det 138 färre heltidsbarn än budgeterat och 130 fler deltidbarn.

De färre heltidsbarnen ger en avvikelse på ca + 6,6 mnkr av avvikelsen på 10 mnkr. Resterande belopp på + 3,4 mnkr avser högre föräldraintäkter än budgeterat. Dessa avvikelser inklusive vårdnadsbidrag, centrala anslag och elevstödsinsatser genererar en lägre kostnad per barn och år än budgeterat.

Familjedaghem

Det har varit 23 barn färre i familjedaghemmen än budgeterat. Av dessa är det 35 färre heltidsbarn och 12 fler deltidbarn.

De färre heltidsbarnen ger en avvikelse på ca +1,5 mnkr. Under året har ett antal dagbarnvårdare varit projektanställda i familjedaghem till en obudgeterad kostnad på ca 0,7 mnkr. Dessa faktorer gör att nettokostnaden per barn och år är högre än budget.

Skolbarnsomsorg

I skolbarnsomsorgen har det varit 152 fler barn än budgeterat. Av dessa är det 212 fler barn som går i förskoleklass-år 3 och 60 färre barn som går i år 4-5. Avvikelsen inom åldersgrupperna ger ett negativt resultat men verk-

TÄBY KOMMUN

samheten i kommunens regi, elevstödsinsatser och centralt anslag har positiva avvikelser vilket tillsammans ger en lägre kostnad per barn och år.

Förskoleklass

I förskoleklass har det varit 50 färre elever än budget. Det genererar en avvikelse på + 1,8 mnkr. Verksamheten i kommunens regi har en negativ avvikelse på 2,8 mnkr. Den tillsammans med positiva avvikelser för elevstödsinsatser ger en högre kostnad per elev än budgeterat.

Grundskola,

Grundskolan har haft 16 färre elever än budget. Det har varit 70 färre elever i år 1-5 och 54 fler i år 6-9 än budget. Avvikelsen mot budget är + 0,4 mnkr. Verksamheten i kommunens egen regi har en avvikelse på -16,5 mnkr. Tillsammans med den negativa avvikelsen för elevstödsinsatser får grundskolan en högre kostnad per elev än budgeterat.

Särskola

Särskolan har haft åtta färre elever i verksamheten (läser enligt särskolans läroplan) än budgeterat. Totalt har i genomsnitt 81 barn haft rätt till mottagande i särskola varav 67 valt särskola och övriga valt att läsa enligt grundskolans läroplan. Volymen har en positiv avvikelse mot budget + 0,7 vilket kunde ha varit högre men kostnaden för tillägg till peng har varit högre än budgeterat. Verksamheten i kommunens regi och elevstödsinsatser har en positiv avvikelse men totalt tillsammans med tilläggen genereras en högre kostnad per elev än budgeterat.

Investeringar

Allmän förnyelse

Inventarier	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	%	
Intäkter	0	0	0		0
Kostnader	4 082	6 208	2 126	34 %	5 471
Nettokostnader	4 082	6 208	2 126	34 %	5 471

Årets budget för allmän förnyelse på 2,5 mnkr tillsammans med 3,7 mnkr som budgeterats om har tillsammans gett ett investeringsutrymme på totalt 6,2 mnkr.

Under år 2008 har ett antal projekt som startats upp under 2007 avslutats. Bland annat har en del av de upprustningsprojekt gällande slöjdsalar och idrottshallar fullföljts. Ytterligare satsningar gällande dessa lokaler kommer fortlöpande att ske för att upprätthålla lokalerna enligt uppställda krav. Ett tidigare påbörjat projekt gällande upprustning av skolornas skolgårdar har

TÄBY KOMMUN

under året avslutats. Under året har arbetet med att färdigställa en cafeteria på Näsbyarksskolan pågått för att avslutas helt vid 2009 års inledning.

2008 års budgetram har framför allt använts för att anpassa lokaler och dess utrustning till att rymma fler elever i förskoleklass. Under året har även pedagogisk utveckling med hjälp av ny teknik prioriterats. Utöver detta har en allmän upprustning av befintliga klassrum skett under året.

Fastighetstekniska investeringar

I Kommunfastigheters investeringsplan för fastighetstekniska investeringar ingår upprustning av tillagnings- och mottagningskök på ett antal skolor. Under 2008 har arbete med upprustning i skolkök påbörjats i Skarpängsskolan, Rösjöskolan och Skolhagenskolan med beräknad färdigställande under 2009 och 2010. De planerade ombyggnaderna av ett antal NO- och tekniksalar samt fortsatta åtgärder i skolkök har senarelagts. Ett ökat eftersatt underhåll innebär att behovet av fastighetstekniska investeringar är större än tillgängliga ramar.

Investeringar

Inom Barn- och grundskolenämndens verksamhetsområde har under 2008 etapp 3 inletts i Skolhagenskolan. Vid årets slut återstod fortsatt arbete med ventilation och väggar. Under planperioden 2009-2013 har medel avsatts till skolförsörjningen i Erikslund och Östra Vallabrink samt för upprustning och om- och tillbyggnation av Näsbyarksskolan.

Utblick

Välutbildade lärare har avgörande betydelse för skolans möjligheter att klara sitt uppdrag. Lärarutredningen har presenterat ett förslag till två nya lärarutbildningar som syftar till att stärka utbildningens vetenskapliga bas. Detta liksom förslaget om legitimation och skärpta behörighetskrav för lärare förväntas leda till att läraryrkets status höjs och att utbildningen blir attraktiv.

Skolverket har i uppdrag att föreslå förtydliganden av förskolans läroplan både av målen, som ska kunna följas upp och utvärderas, och av förskollärarnas ansvar för verksamhetens mål. Staten kommer också att satsa på kompetensutveckling av förskollärare och barnskötare.

Regeringen satsar på förskolan genom att peka på *Stärkt pedagogisk uppdrag, Allmän förskola för treåringar och Barnomsorgsavgift*. Att utöka föräldrars rätt till bidrag för andra former av förskoleverksamhet är också en del av den satsningen.⁵

---

⁵ Prop. 2008/09:1 Budgetpropositionen för 2009

TÄBY KOMMUN

De genomförda och beslutade förändringar som nämnts här kommer alla på olika sätt att påverka verksamheterna. Det gäller såväl den regelbundna tillsynen som nya utbildningar och ökade krav på förskolans verksamhet och personal.

Förskoleverksamhet

Stärkt pedagogiskt uppdrag för förskolan

Skolverket har fått i uppdrag av regeringen att föreslå förtydliganden och kompletteringar i förskolans läroplan. Syftet är att nyttja förskolans potential bättre genom att förstärka förskolans pedagogiska arbete för att ta tillvara barnens lust att lära. Förskolan ska i högre grad ge tidig pedagogisk stimulans för barns språkliga och matematiska utveckling utifrån det enskilda barnets utvecklingsnivå, behov och förutsättningar.

Legitimation och skärpta behörighetsregler

Enligt lärarutredningens förslag ska det från den 1 juli 2010 krävas förskollärarlegitimation för att få ansvara för det pedagogiska arbetet i en barngrupp i förskolan och lärarlegitimation för att få undervisa i skolan⁶. I förslaget till ny skollag övervägs också frågan om det bör finnas förskollärare (behörighet) i varje förskola. Förslagen syftar till att höja personalens kompetens och därmed verksamhetens kvalitet och elevernas måluppfyllelse. Täby kommun kräver att det ska finnas personal med förskollärarytbildning/lärarytbildning mot yngre åldrar på varje förskoleavdelning.⁷ Resultatet av den föreslagna förändringen kan komma att påverka hur kommunens krav på förskollärare utformas.

Förskolelyft – fortbildning för förskolans personal

En förutsättning för att förskolans förtydligade uppdrag ska kunna genomföras är att kompetensen i förskolan förstärks. En särskild fortbildningsinsats, förskolelyftet, en motsvarighet till lärarlyftet, ska från 2010 ge förskollärare och barnskötare möjlighet att utveckla sin kompetens.⁸ I verksamhetsplan för 2009-2010 finns 1,0 mnkr avsatta för denna insats.

Allmän förskola för alla barn från tre års ålder

Kommunens skyldighet att erbjuda avgiftsfri allmän förskola föreslås bli utvidgad från juli 2010 och omfatta alla barn från tre års ålder, i likhet med vad som i dag erbjuds från fyra års ålder. Reformen ska vara kostnadsneutral för kommunen.

⁶ *Legitimation och skärpta behörighetsregler*, SOU 2008:52.

⁷ *Villkor för bidrag för enskild huvudman som bedriver förskoleverksamhet i Täby kommun, dated 2008-10-02*

⁸ Prop. 2008/09:1 Budgetpropositionen 2009. Pressmeddelande Utbildningsdepartementet 2008-09-09.

TÄBY KOMMUN

Barnomsorgspeng

Kommunerna är idag skyldiga att ge bidrag till enskilda förskolor och fritidshem som fått tillstånd enligt skollagen. Regeringen föreslår att en barnomsorgspeng införs som utvidgar den skyldigheten till annan pedagogisk verksamhet i enskild regi, dvs. familjedaghem, flerfamiljssystem och andra pedagogiska verksamhetsformer. Andra pedagogiska verksamhetsformer ska även ha rätt till bidrag för barn vars föräldrar eller vårdnadshavare arbetar i verksamheten, under förutsättning att verksamheten tar emot minst lika många barn från andra familjer. Kommunernas informationsskyldighet ska också utökas och gälla alla former av förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, inklusive möjligheten att driva enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg med bidrag. Det ska även bli möjligt att ansöka om plats i förskoleverksamhet i annan kommun.⁹ Allmän barnomsorgspeng införs förmodligen från och med den 1 juli 2009.

Täby kommuns barnomsorgspeng innefattar redan idag bidrag till familjedaghem och flerfamiljssystem. Däremot finns det inget krav på verksamheten att ta emot minst lika många barn från andra familjer som det finns egna barn inskrivna i verksamheten. På kommunens hemsida informeras om enskilda utförare och om möjligheten att driva enskild verksamhet som familjedaghem men informationen kan med de nya kraven behöva utvecklas.

Den föreslagna möjligheten att kunna söka plats i andra kommuner kan komma att öka antalet barn från andra kommuner i Täby. Genom systemet med kundval får barn folkbokförda i Täby redan idag ta med sig kommunens barnomsorgspeng och ansöka om plats i andra kommuner. Den mottagande kommunen avgör idag om de kan ta emot täbybarnen. I december 2008 fanns det fler täbybarn placerade i andra kommuner än det fanns barn från andra kommuner placerade i Täby.

Skolverkets lägesbedömning 2008 – utmaningar 2009

Skolverket gör varje år en samlad bedömning av utvecklingen nationellt och lokalt av förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen, barn- och ungdomsutbildningen samt vuxenutbildningen. Utvecklingsområden inom förskoleverksamheten som Skolverket valt att lyfta fram är bl.a. barn i behov av särskilt stöd, den låga andelen utbildade förskollärare, platsgarantin och stödet till barns språkutveckling

Brist på högskoleutbildad personal

Bristen på högskoleutbildad personal är ett nationellt problem som är störst i storstadsområdena. Skolverket beskriver även att det utbildas för få förskollärare. Genom Täby kommuns försorg har högskoleutbildning för förskollärare upphandlats för att på det sättet bidra till att öka andelen förskollärare i kommunen.

---

⁹ Prop. 2008/09:1 Budgetpropositionen 2009

TÄBY KOMMUN

Platsgarantin

Många kommuner har svårt med platsgarantin. I Täby har det under hela 2008 funnits lediga platser. Kommunen har kunnat erbjuda förskoleverksamhet även om området inte alltid har varit det föräldrar önskat. För att ytterligare öka antalet förskoleplatser pågår ett flertal nybyggnationer i kommunen.

Barns språkutveckling

Stöd till språkutveckling är viktigt för barn med annat modersmål än svenska. Enligt Skolverket finns det därför skäl att förtydliga kommunernas skyldigheter. Täby har uppmärksammat barns språkutveckling bl.a. genom att samtliga förskolor, familjedaghem och öppna förskolor i Täby har erbjudits olika former av kompetensutveckling.

Grundskoleverksamhet

Nationella mål i år 3

Nationella mål för år 3 i svenska och matematik och skriftliga omdömen för samtliga ämnen och samtliga skolår har införts från läsåret 2008/2009. Båda förändringarna är ett led i att göra kunskapsuppdraget tydligt för både lärare, föräldrar och elever. Samtidigt förstärker staten kontrollen av resultaten med nationella prov i svenska och matematik för år 3. Både tydligare mål och mer omfattande kontroll syftar till att fler elever ska nå målen och att öka den nationella likvärdigheten. Nationella prov i fysik, kemi och biologi införs från läsåret 2009/2010 och har motsvarande syfte.

Kommunen och de kommunala skolorna har genomfört omfattande utbildningsinsatser för de lärarkategorier som berörs av förändringarna. I princip innebär det samtliga lärare och specifikt undervisande lärare i år 3. I båda fallen sträcker sig utbildningsinsatserna över hela läsåret 2008/2009. I kommunens återkommande seminarier kring bedömning av de nationella proven i år 5 och år 9 kommer fortsättningsvis även lärare i år 3 som berörs av de nationella proven att delta.

Läsa - skriva - räkna - satsningen

Precis som regeringens *Lärarlyft* syftar *Läsa - skriva - räkna - satsningen* till att fler elever ska nå skolans mål. Ett riktat statsbidrag till huvudmännen, på 900 miljoner under 2008 – 2010, ska förbättra elevernas baskunskaper. Framförallt är stödet avsett för elever i år 1-3 som riskerar att inte nå målen.

Kommunens del av statsbidraget, ca 700 tkr, har under 2008 använts till läromedel, personalförstärkning riktad till elever i behov av särskilt stöd i svenska och matematik och till kompetenshöjande insatser för lärare i år 1-5. Motsvarande fördelning av stödet har skett inför år 2009.

TÄBY KOMMUN

TIMSS – en internationell undersökning i matematik och naturvetenskap

Sverige deltar i flera internationella kunskapsundersökningar. Den senast presenterade, TIMSS, prövar elevers kunskaper i matematik och naturvetenskap i skolår 4 och 8.¹⁰

För att få en uppfattning om Täbyelevernas kunskaper i matematik och naturorienterande ämnen har betygen i år 8 använts som en indikation på nivå och då i förhållande till de nationella målen. Betygen i de här ämnena är generellt positiva för 2008. Det går dock inte att utifrån de senaste årens betygsstatistik utläsa någon entydig trend vare sig positiv eller negativ.

	2008	2007	2006	2005
Matematik	3,6	6,8	5,6	5,4
Biologi	4,6	7,2	3,5	6,2
Fysik	4,6	7,3	5,4	6,5
Kemi	5,9	14,2	6,3	8,5

Andel elever som inte når målen i matematik och i de naturorienterande ämnena i år 8 totalt i Täby. Källa: Kommunens statistik

I kommunens skolor finns det en insikt om att både matematikämnet och de naturorienterande ämnena behöver utvecklas. En funktion som ”matematikutvecklare” har inrättats som ska stödja skolorna i det arbetet. Flera av de kompetensutvecklingsprojekt som skolorna har drivit under året har varit inriktade mot matematik. Matematikverkstäder har utrustats för delar av statsbidraget till basfärdigheterna. Dessa satsningar fortsätter under 2009. Värt att uppmärksamma är också att ett par av skolorna har elever som har utmärkt sig i Högstadiets Matematiktävling och att högpresterande elever har möjlighet att gå vidare till gymnasiets kurser redan i grundskolan.

Behov av lärare för grundskolans senare år

Täby kommun kommer att bemöta eventuellt minskat elevunderlag i skolår 6-9 på sedvanligt sätt, det vill säga med översyn av naturliga avgångar och tjänstledigheter bland annat på grund av studier. Möjlighet för övertaliga lärare med gymnasiekompetens att få arbete inom gymnasieskolan kommer också att beaktas. En övertalighet av lärare med arbetsbristsituation som följd kan dock inte uteslutas under det kommande året.

Varje skolledare har ansvar för sin verksamhet. De ser över sin organisation och rapporterar eventuell övertalighet till kommunens personalavdelning. Diskussioner kring effekter av en elevminskning har påbörjats under året för att i tid kunna planera med en uppsägningstid på sex månader. Kommunen har med stöd av lärarlyftet styrt inriktningen av kommunens framtida behov av lärare genom att bevilja kompetensutveckling utifrån de behov

¹⁰ TIMSS 2007. Svenska grundskoleelevers kunskaper i matematik och naturvetenskap i ett internationellt perspektiv. Skolverket 2008

TÄBY KOMMUN

kommunen har av lärare med specifik kompetens. Kommunens satsning på kompetensutveckling och rehabilitering har varit en framgångsfaktor avseende personalförsörjningen. Vidare har Täby kommun en hög andel lärare med pedagogiskt högskoleexamen vilket innebär att någon större rekrytering för att ersätta utbildade lärare inte kommer att behövas. Men det råder fortfarande brist i vissa lärargrupper.

Barn- och elevutveckling

Barn- och elevutveckling	Utfall 2008	Prognos 2009	Prognos 2010	Prognos 2011	Prognos 2012	Perioden
Antal barn 1-5 år	4431	4453	4451	4605	4700	
<i>Förändring föregående år, antal</i>	<i>61</i>	<i>22</i>	<i>-2</i>	<i>154</i>	<i>95</i>	330
Antal elever 6-11år	4896	5080	5310	5547	5734	
<i>Förändring föregående år, antal</i>	<i>114</i>	<i>184</i>	<i>230</i>	<i>237</i>	<i>187</i>	952
Antal elever 12-15 år	3482	3395	3320	3276	3349	
<i>Förändring föregående år, antal</i>	<i>-150</i>	<i>-87</i>	<i>-75</i>	<i>-44</i>	<i>73</i>	-283
Totalt	12 809	12 928	13 081	13 428	13 783	0
Förändring föregående år, antal	25	119	153	347	355	999

Lokalförsörjning

Behovet av förskoleplatser i Täby kyrkby och Näsby Park kvarstår under hela planeringsperioden 2009-2012. Dessutom visar Skarpäng och Viggbyholm/Hägernäs en brist på förskoleplatser. En förskola har färdigställts och nybyggnation av tre förskolelokaler har påbörjats under 2008. Nyetablering av enskild förskoleverksamhet sker även i enskilda utförarens egna lokaler. Kommunen bör eftersträva att lokalerna i nybyggda förskolor är flexibla för att kunna möta variationer i årskullarna och därmed förändrade former av verksamhet. Förskolelokaler kan även tänkas ingå i grundskolans lokaler när behov uppstår och där utrymme finns.

Från 2008 och fram till 2012 minskar elevunderlaget för skolår 6-9 i kommunens samtliga områden. Detta ger ledig kapacitet i flera av de kommunala skolorna under ett antal år men som på längre sikt regleras med en elevökning som helhet i kommunen. Variationerna i årskullarna, konkurrens om eleverna och kommunens ansvar för skolpliktiga elever, innebär att grundskolelokaler måste vara flexibla för att kunna ställas om utifrån verksamhetens behov. Det ställer krav på beredskap för förändringar. Kommunen måste vara beredd att omdisponera och omorganisera sin verksamhet. För

TÄBY KOMMUN

tillfället ökar behovet av lokaler för skolår f-5 och för förskoleverksamhet. För att verksamheterna ska vara kostnadseffektiva och ha en ekonomi i balans krävs att lokalanvändningen i grundskolorna effektiviseras. Vid nyligen utförda om- eller tillbyggnader och för nybyggnationer av skolor, har tydliga krav ställts på flexibla lösningar av lokalerna. Nya skolor planeras för en organisation med integrerade fritidshem. Hänsyn måste även tas till behovet av förskoleplatser.

Arbete pågår med att få en helhetssyn över kommunens samlade lokalbestånd. Bland annat har en karläggning av kapaciteten (platser) för de kommunala grundskolorna gjorts. Nya kapacitetstal för antalet skolplatser ger underlag för en effektiv lokalplanering. Kapacitetstalen ska även ligga till grund för en kommande internhyressättning.

Ett antal större bostadsprojekt är planerade under investeringsperioden 2009-2013. I Arninge planeras bostäder för 7500 personer och ett antal förskolor och grundskolor behöver byggas. Även galoppfältet ska bebyggas med cirka 1200 bostäder, vilket kan ge ett ökat behov av förskole- och grundskoleplatser i området kring Täby centrum.